

Uprawnienia Straży Leśnej

Kwestię istnienia Straży Leśnej reguluje ustawa o lasach z 1991 r. Strażą Leśną kieruje Główny Inspektor Straży Leśnej, który podporządkowany jest Dyrektorowi Generalnemu Lasów Państwowych. Jednostki Straży Leśnej w Lasach Państwowych stanowią:

- posterunki w nadleśnictwach podporządkowane nadleśniczemu,
- grupy interwencyjne w regionalnych dyrekcjach Lasów Państwowych podporządkowane dyrektorowi Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych.

Jakie kompetencje mają strażnicy leśni wykonując swoje zadania? Celem tekstu jest ogólne przybliżenie uprawnień tej formacji.

Strażnicy leśni zajmują się zwalczaniem przestępstw i wykroczeń w zakresie szkodnictwa leśnego i ochrony przyrody oraz wykonywaniem innych zadań w zakresie ochrony mienia. Wykonując swoje zadania, mają prawo do:

- 1) Legitymowania osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa lub wykroczenia, jak również świadków przestępstwa lub wykroczenia, w celu ustalenia tożsamości.
- 2) Nakładania oraz pobierania grzywien, w drodze mandatu karnego, w sprawach i zakresie określonym innymi przepisami.
- 3) W razie zaistnienia uzasadnionego podejrzenia popełnienia czynu zabronionego pod groźbą kary zatrzymywania i dokonywania kontroli środków transportu na obszarach leśnych oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie, w celu sprawdzenia ładunku oraz przeglądania zawartości przewożonych bagaży.
- 4) Przeszukiwania pomieszczeń i miejsc, w przypadkach uzasadnionego podejrzenia o popełnienie przestępstwa, na zasadach określonych w Kodeksie postępowania karnego.
- 5) Ujęcia na gorącym uczynku oraz doprowadzenia do Policji sprawcy przestępstwa lub wykroczenia, albo w pościgu podjętym bezpośrednio po popełnieniu przestępstwa.
- 6) Odbierania za pokwitowaniem przedmiotów pochodzących z przestępstwa lub wykroczenia oraz narzędzi i środków służących do ich popełnienia. Odebrane przedmioty, narzędzia i środki są prze-

chowywane pod zamknięciem w sposób zabezpieczający je przed utratą lub uszkodzeniem.

- 7) Prowadzenia dochodzeń oraz wnoszenia i popierania aktów oskarżenia w postępowaniu uproszczonym, jeżeli przedmiotem przestępstwa jest drewno pochodzące z lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, w trybie i na zasadach określonych w Kodeksie postępowania karnego.
- 8) Prowadzenia postępowania w sprawach o wykroczenia (o których mowa w tym przepisie) oraz udziału w rozprawach przed sądem grodzkim w charakterze oskarżyciela publicznego i zaskarżania do sądów wyższej instancji rozstrzygnięć sądów grodzkich w sprawach zwalczania wykroczeń w zakresie szkodnictwa leśnego.
- 9) Noszenia broni palnej długiej i krótkiej lub gazowej oraz ręcznego miotacza gazowego.
- 10) Żądania niezbędnej pomocy od instytucji państwowych, zwracania się o taką pomoc do jednostek gospodarczych, organizacji społecznych, jak również w nagłych przypadkach do każdego obywatela o udzielenie doraźnej pomocy, na zasadach określonych w ustawie o Policji.

Strażnik leśny może wobec osób uniemożliwiających wykonywanie przez niego czynności stosować środki przymusu bezpośredniego w postaci:

- siły fizycznej, przez zastosowanie chwytów obezwładniających oraz podobnych technik obrony lub ataku,
- pałki gumowej służbowej,
- chemicznych środków obezwładniających w postaci ręcznego miotacza gazu i broni gazowej,
- kajdanek,
- pasa służbowego.

Czynności te powinny być wykonywane w sposób możliwie najmniej naruszający nieetykietalność osoby, wobec której zostały podjęte. Na sposób przeprowadzenia tych czynności przysługuje zażalenie do prokuratora. Zastosowanie przez strażnika leśnego środka przymusu bezpośredniego powinno odpowiadać potrzebom wynikającym z istniejącej sytuacji i zmierzać do podporządkowania się osoby wydanym poleceniom. Ważne jest również to, że w przypadku, gdy podjęte czynności okazały się niewystarczające, strażnik

foto Anna Kolińska

leśny ma prawo użycia broni palnej w następujących przypadkach:

- w celu odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie własne lub innej osoby,
- przeciwko osobie, która wezwana do natychmiastowego porzucenia broni lub innego niebezpiecznego narzędzia nie zastosuje się do tego wezwania, a jej zachowanie wskazuje na bezpośredni zamiar ich użycia przeciwko niemu lub innej osobie,
- przeciwko osobie, która usiłuje przemocą odebrać broń.

Użycie broni palnej powinno następować w sposób wyrządzający możliwie najmniejszą szkodę osobie, przeciwko której użyto broni, i nie może zmierzać do pozbawienia jej życia, a także narażać na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia innych osób.

Faktem jest, że ta formacja może nakładać mandaty w formie grzywny lub kierować sprawy na drogę sądową. Wykroczenia, za które strażnicy leśni mogą nakładać mandaty w formie grzywny, reguluje Rozporządzenie Ministra Środowiska z 2002 r. w sprawie zakresu wykroczeń, za które uprawnieni pracownicy Lasów Państwowych, pracownicy parków narodowych oraz strażnicy łowieccy są upoważnieni do nakładania

grzywnien w drodze mandatu karnego. Akt ten określa wybrane wykroczenia z kodeksu wykroczeń z 1974 r. z prawa łowieckiego z 1995 r. i z nieobowiązującej już ustawy o ochronie przyrody z 1991 r.

Bez wątpienia w pewnych sytuacjach praca strażnika leśnego jest niebezpieczna, dlatego uzasadnione wydaje się przyznanie tej formacji takich uprawnień. Przepisy ustawy są bardzo ogólne, a życie stawia w różnych sytuacjach, z którymi muszą sobie radzić strażnicy leśni. Obecnie plagą w lasach jest kradzież drewna. W 2005 r. Lasy Państwowe straciły blisko 28 tys. m³ drewna o wartości 4,15 mln złotych. Strażnicy Leśni ujawnili w ubiegłym roku 9,5 tys. tego typu przypadków.

Radosław Rzepecki
ul. Topolowa 13/20
82-300 Elbląg
tel. 0-55 234 96 33

Stan prawny na dzień 1.2.2006. Autor ukończył studia na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Napisał i obronił pracę magisterską na temat zagadnień prawno-ekologicznych użytkowania strefy brzegowej jezior. Jest autorem kilkunastu tekstów z zakresu prawa ochrony środowiska. Na łamach czasopisma „*Eko i My*” prowadzi własną rubrykę prawną „Śladami prawa”.